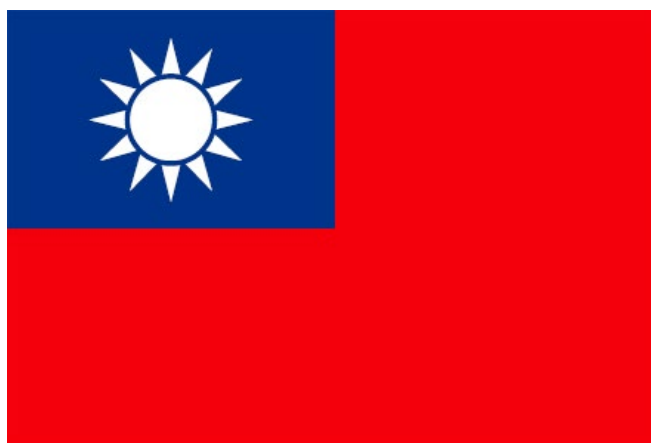

EKONOMICKÁ INFORMÁCIA O TERITÓRIU

Čínska republika (Taiwan)

[Všeobecné informácie o krajine](#)

I. ZÁKLADNÉ EKONOMICKÉ INFORMÁCIE

ZÁKLADNÉ INFORMÁCIE O KRAJINE

Názov štátu: Čínska Republika (The Republic of China) / Taiwan

Hlavné mesto: Taipei City (s okolím 7 mil. obyvateľov v r. 2023)

Štátny sviatok: 1. január (výročie vzniku republiky v roku 1912)

Prezidentka: Ing-wen TSAI

Rozloha: 36.197 km² (pevnina 35.808 km², vodná plocha 389 km²)

Dĺžka pobrežia: 1 556,3 km

Úradné jazyky: mandarínčina, taiwančina (Hokkien), Hakka, austronézske jazyky.

Najrozšírenejšími cudzími jazykmi sú angličtina, japončina, kórejčina.

Mena/výmenný kurz: New Taiwan Dollar (NT\$ alebo TWD), oficiálny kurz v r. 2022 osciloval medzi 29.9735 - 32.8894

TWD/1EUR, resp. 27.4363 – 32.2987 TWD/1USD.

Demografické údaje:

Populácia: 23,313,550 (február 2023), pričom 99,6% žije na ostrove Taiwan a zvyšných 0,4% na okolitých ostrovoch, ako sú Penghu, Lanyu, Green Island, Kinmen a Matsu.

Hustota osídlenia: Približne 673 obyvateľov/km²

Podiel mestského a vidieckeho obyvateľstva: 79,9% a 20,1%

Vekový medián: 41,3 rokov

Očakávaná dĺžka života: 80,8 rokov. (Muži 78,17 rokov, ženy 84,34 rokov)

Národnostné zloženie: Približne 95% až 97% Han (etnickí Číňania), 2,3% Taiwanskí domorodci (austronézsky pôvod)

Náboženstvo: Budhizmus (35,1%), Taoizmus (33,0%), bez náboženstva (18,7%), Kresťanstvo (3,9%).

*Väčšina Taiwančanov vyznáva zároveň Budhizmus aj Taoizmus

Administratívny systém:

Krajina je rozdelená na celkovo 22 provincií: 6 špeciálnych samospráv, 13 okresov a 3 mestá. Obce a mestá sa ďalej členia na obvody pre miestnu správu.

Špeciálne obce: Taipei, New Taipei, Taichung, Kaohsiung, Tainan, a Taoyuan

Kraje: Changhua, Chiayi, Hsinchu County, Hualien, Miaoli, Nantou, Pingtung, Taitung, Yilan, Yunlin
Mestá: Keelung, Hsinchu City, Chiayi City

Hlavným mestom Taiwanu je Taipei. Najväčším mestom je New Taipei (3,9 milióna obyvateľov, metropolitná oblasť Taipei má cca 7 mil. obyvateľov).

a) Základná charakteristika hospodárstva

Taiwan je demokratickou krajinou s fungujúcim právnym systémom a vysokou mierou povedomia o všeobecných ľudských právach, s ktorou však nemá väčšina štátov sveta, vrátane SR nadviazané diplomatické styky. Napriek tomu medzinárodnú subjektivitu Taiwanu najmenej od roku 1971 dosiaľ uznáva 13 krajín. Taiwan patrí k najvýznamnejším ekonomikám sveta, pričom sa orientuje na progresívne a moderné oblasti hospodárstva – hi-tech produkty, optoelektroniku, informačný a telekomunikačný priemysel, biotechnológie, zelenú energetiku. Je zároveň jedným z najvýznamnejších producentov výpočtovej techniky na svete. Podľa HDP v parite kúpnej sily aj podľa nominálnej hodnoty HDP (rok 2022, odhad MMF) je Taiwan 21. ekonomikou sveta (Slovensko je na 62. mieste).

V roku 2022 sa ekonomická výkonnosť Taiwanu začala spomaľovať v dôsledku zhoršujúceho stavu globálnej ekonomiky, zníženia globálneho dopytu, inflácie a rastúcich úrokových sadzieb, ako aj narušenia výroby a spotreby v Číne v rámci politiky nulového COVIDu.

Taiwanské hospodárstvo sa výrazne spolieha na zahraničný obchod, pričom 70 % jeho HDP je založených na exporte. V poslednom štvrtroku 2022 sa hodnota taiwanského exportu a importu znížila. Napriek týmto výzvam export čipov z Taiwanu stúpol, čím si upevnil jeho vedúce postavenie v globálnom polovodičovom priemysle. Taiwanský polovodičový priemysel v roku 2022 naďalej rástol, a to aj napriek pretrvávajúcemu globálnemu nedostatku čipov a rastúcej inflácii. Vývoz čipov s integrovanými obvody vzrástol medziročne o 18,4 %. Bol to tiež tretí rok dvojciferného rastu po sebe. Polovodičový priemysel je hlavnou hybnou silou taiwanskej ekonomiky a tvorí približne 15 % HDP krajiny. Toto odvetvie je tiež hlavným zdrojom pracovných miest, v ktorom je zamestnaných viac ako 300 000 ľudí. Viacero popredných svetových polovodičových spoločností vrátane TSMC, MediaTek a UMC sídli práve na Taiwane. Tieto spoločnosti sú v popredí dizajnu a výroby čipov a zohrávajú kľúčovú úlohu v globálnom dodávateľskom reťazci. Očakáva sa, že toto odvetvie bude v nasledujúcich rokoch naďalej rásť a bude hrať čoraz dôležitejšiu úlohu v globálnej ekonomike.

Podľa MMF ekonomický rast Taiwanu v roku 2022 dosiahol 2,1 %, a to hlavne kvôli závislosti na vývoze, ktorý bol ovplyvnený mnohými faktormi. Medzi riziká spomalenia ekonomického rastu patria predovšetkým dopady COVID-19, konflikt medzi Ukrajinou a Ruskom, zvýšená migrácia vysokokvalifikovaných pracovníkov a zahraničnopolitické napätie s Čínou, na ktorej je Taiwan stále ekonomicky závislý.

Podľa aktuálneho rebríčka konkurencieschopnosti *Global Competitiveness Ranking 2022* sa Taiwan umiestnil na 7. mieste spomedzi 63 ekonomik sveta, polepšil si tak o 1 priečku oproti minulému roku. V rámci Ázie sa umiestnil na 3. mieste za Singapurom (2) a Hongkongom (5).

Priemyselná výroba tvorí hlavnú časť príjmu taiwanskej ekonomiky a sústreďuje sa na výrobu produktov s vyššou pridanou hodnotou. Taiwan má komparatívne výhody najmä v makroekonomickom prostredí, v inováciách a efektívnosti trhu. Medzi problematické patria politická nestabilita, obmedzujúce pracovné zákony, nedostatočné kapacity pre inovácie, neefektívna verejná správa a daňové zťaženie.

Taiwanské hospodárstvo sa výrazne spolieha na zahraničný obchod, pričom 70 % celkového HDP je založených na exporte a zloženie sa zmenilo z prevažne poľnohospodárskych komodít na priemyselný tovar (teraz 98 %) počas posledných 40 rokov. Hlavnými exportnými položkami sú: elektronika (30,3 % z celkového počtu), informačné, komunikačné a audio-video produkty

(30,8 %), základné kovy (4,7 %), plasty a guma (4,1 %), stroje (4,0 %). Hlavným vývozným partnerom je región Ázie (73 %), USA (14,6 %), Európa (8,1 %) a Japonsko (6,8 %).¹

Výhľad Taiwanského exportu na rok 2023 by mal zotrvať v stabilných hodnotách, ktorý je naďalej ovplyvnený nedostatkom čipov na svetových trhoch. Avšak vojna na Ukrajine a spomalenie ekonomického rastu v ČĽR predstavujú riziká pre dopyt a dodávateľské reťazce.

Vďaka polohe v centre ázijsko-tichomorského regiónu je Taiwan **ideálne geografické centrum pre celosvetovú dopravu a logistiku**. Na severozápade a západe sa nachádza druhá najväčšia ekonomika na svete Čína, s ktorou má Taiwan podpísanú rámcovú dohodu o hospodárskej spolupráci ECFA a na severe tretia – Japonsko. Najväčšiu ekonomiku sveta – USA, delí od Taiwanu Tichý oceán. Na juh (juhozápad) od Taiwanu sa nachádzajú členské štáty zmluvy ASEAN a India.

Taiwan tiež v 2016 rozhodol o implementovaní „New Southbound Policy“, ktorej cieľom je posilniť hospodárske vzťahy s členskými štátmi Asociácie národov juhovýchodnej Ázie (ASEAN), Indiou, Austráliou a Novým Zélandom v snahe znížiť závislosť od Číny. Priame investície z krajín uvedených v „New Southbound Policy“ vzrástli oproti predchádzajúcemu obdobiu o 162 % na 1,06 mld. USD (Singapur, Thajsko, Austrália).

Taiwanské priemyselné odvetvia, medzi ktoré patrí elektronika (40 % taiwanského vývozu), stroje a chemikálie sú ovplyvnené napätím v medzinárodnom obchode. Tento sektor ovplyvnila pandémia COVID-19, invázia RU na Ukrajine a aj obmedzenia v Číne. Medzi ďalšie hospodárske výzvy patria masívne presídľovania, ktoré oslabujú zamestnanosť v priemysle, nekonkurenčné odvetvie služieb, nedostatočná infraštruktúra a medzinárodná izolácia. K rastu však napriek tomu prispievajú výdavky na infraštruktúru v zdravotníctve a energetike. Plán rozvoja infraštruktúry zmodernizuje aj železničnú sieť a rozvodov vody. Aj keď sa očakávajú rozpočtové deficity, dane z príjmov a finančné transakcie sa zvýšili.

Odvetvie poľnohospodárstva a rybníctva prispieva k HDP iba skromne (1,4 % v roku 2022) a zamestnáva približne 6.1 % pracovnej sily. Hlavné plodiny sú ryža, cukrová trstina, ovocie a zelenina. Ministerstvo práce umožňuje mliekarenským farmám najímať migrujúcich pracovníkov, aby kompenzovali nedostatok pracovných síl. Prírodné zdroje Taiwanu sú obmedzené.

Sekundárny sektor predstavuje 36,8 % HDP a zamestnáva približne 36 % pracovnej sily. Hoci tradičné priemyselné odvetvia ako železo a oceľ, chemikálie a strojné zariadenia tvoria takmer polovicu priemyselnej výroby, nové odvetvia sú dynamickejšie. Taiwan je jedným z najväčších svetových dodávateľov polovodičov, počítačov a mobilných telefónov. Je tiež najväčším dodávateľom počítačových obrazoviek.

Služby tvoria 61,5 % HDP a zamestnávajú necelých 60 % pracovnej sily. Taiwan, ktorý čelí pokračujúcemu premiestňovaniu veľkých odvetví náročných na pracovnú silu do krajín, kde je to menej nákladné, bude potrebovať inováčné zmeny, aby sa zmenil na ekonomiku, založenú na vyspelejších technológiách a službách. Ešte v roku 2019 prilákal Taiwan takmer 12 miliónov návštevníkov. Pandémia COVID-19 spôsobila obrovský útlm v počte zahraničných návštev a celkový počet návštevníkov v roku 2022 predstavoval len 2 654 664 osôb, čo však bolo výrazné zlepšenie v porovnaní s rokom 2021, kedy to bolo len 140 479 návštevníkov.

Tabuľka 1: Vybrané makroekonomické ukazovatele

Základné indikátory	2019	2020	2021	2022
Rast HDP (%)	2,96	3,11	6,28	2,45
HDP per capita (USD)	25 941	28 306	32 123	32 811
Miera inflácie v %	0,56	-0,23	1,6	2,95 %
Miera nezamestnanosti	3,73	3,85	3,95	3,67
Rozpočtový deficit (% HDP)	-1,3	-4,5	-2,1	-0,5
Verejný dlh (% HDP)	28,1	28	26,3	27,46
Populácia (v tis.)	23 596	23 606	23 471	23 319

¹ <https://www.mof.gov.tw/Eng>

Zahraničné rezervy (mld. USD)	478,1	490	547	554
Export (v mld. USD)	329,16	345,13	446,38	479,45
Import (v mld. USD)	285,67	286,17	381,98	428,03

Zdroje: National Statistics Rep. of China (Taiwan), National Treasury Administration, MoF

Taiwanská ekonomika v roku 2022

Taiwanská ekonomika zaznamenala v poslednom štvrtroku 2022 pokles o 0,41 %, čo je najväčší pokles od globálnej finančnej krízy v rokoch 2008-2009. Preto v dôsledku globálnej hospodárskej recesie vláda znížila svoju prognózu HDP na rok 2023 na 2,12 %. MMF tiež predpovedá, že hospodársky rast Taiwanu sa v roku 2023 ďalej spomalí na 1,8 %.

Podľa odhadov Taiwanského ministerstva financií sa **verejný dlh** v roku 2022 uzavrel na 28,4 % HDP. Rozpočet bol v roku 2022 deficitný na úrovni -0,5 % spôsobený hlavne nižším dopytom.

Miera inflácie dosiahla v roku 2022 úroveň 2,95 %, čo predstavuje rast najrýchlejším tempom za posledných 14 rokov. Je to zapríčinené najmä zvýšením cien potravín, nájomného a palív, ktoré Taiwan všetky dováža.

Podľa štatistík bolo od januára do decembra 2022 schválených 2 566 projektov **priamych zahraničných investícií (PZI)** s celkovou sumou 13,3 mld. USD. To znamená pokles o 5,35 % v počte projektov, ale nárast o 77,94 % vo výške PZI v porovnaní s rovnakým obdobím roku 2021. Pokiaľ ide o vnútorné investície z pevninskej Číny, od januára do decembra 2022 bolo schválených 46 projektov za 38 mil. USD. To naznačuje pokles o 6,12 % v počte prípadov a pokles o 66,73 % vo výške PZI v porovnaní v rovnakom období roku 2021. Od júla 2019 do decembra 2022 bolo schválených 1 556 projektov s celkovou výškou investície 2,566 mld. USD. Čo sa týka investícií z Taiwanu (okrem pevninskej Číny), od januára do decembra 2022 bolo zaregistrovaných 546 projektov s celkovou sumou 9,962 mld. USD, čo znamená nárast počtu prípadov o 35,15 % a pokles o 20,93 % v porovnaní s rovnakým obdobím roku 2021. Pokiaľ ide o vonkajšie investície Taiwanu do pevninskej Číny, od januára do decembra 2022 bolo schválených 372 žiadostí, čo naznačuje pokles o 12,06 % v porovnaní s rovnakým obdobím roku 2021. Schválená výška investícií bola 5,046 mld. USD, o 13,92 % menej ako za rovnaké obdobie v roku 2021.

Devízové rezervy Taiwanu dosiahli ku koncu decembra 2022 hodnotu 554,93 miliardy USD, čo predstavuje nárast o 2,73 miliardy USD oproti hodnote zaznamenatej na konci 11/2022.

Miera nezamestnanosti klesla v roku 2022 na úroveň 3,67 %, čo predstavuje najnižšiu hodnotu za posledných 22 rokov. Podľa údajov Directorate General of Statistics (DGBAS) sa počet nezamestnaných v roku 2022 znížil o 37000 (7,81 %) z roku 2021 na 434000, pričom počet pracujúcich obyvateľov dosiahol celkovo 11,42 mil. (pokles o 29000 alebo 0,26 % oproti 2021). Miera zamestnanosti vzrástla v roku 2022 o 0,16 % v porovnaní s predchádzajúcim rokom na 59,18 %. Pokiaľ ide o nedostatok kvalifikovanej pracovnej sily, Taiwan čelí deficitu približne 0,5 milióna pracovníkov. Podľa informácií poskytnutých Národnou rozvojovou radou sa vláda snaží motivovať zahraničných študentov, aby zostali po štúdiu a hľadali si zamestnanie na Taiwane. Plány zahŕňajú aj dodatočné podporné opatrenia pre migrujúcich pracovníkov. V roku 2022 bola miera nezamestnanosti medzi ľuďmi s vysokoškolským vzdelaním na úrovni 4,11 %, čo je najvyššia úroveň spomedzi všetkých úrovní vzdelania, zatiaľ čo miera nezamestnanosti jednotlivcov s vyšším stredoškolským alebo nižším stredoškolským vzdelaním bola 3,34 % a 2,56 %. Podľa veku bola miera nezamestnanosti osôb vo veku 15 – 24 rokov v roku 2022 12 % v porovnaní so 14,5 % v EÚ27, pričom väčšinu z nich tvorili ľudia, ktorí si prvýkrát hľadali zamestnanie. Miera nezamestnanosti bola 3,72 % vo vekovej skupine 25-44 rokov a 2,26 % vo veku 45-64 rokov.

Exportné objednávky medziročne klesali posledné štyri mesiace roku 2022 spolu s priemyselnou produkciou, ktorá klesala posledných 7 mesiacov a tento trend pokračuje aj v roku 2023. MOEA TW pripisuje tento jav oslabenej globálnej ekonomike a zníženému dopytu.

Situácia počas pandémie COVID-19 v roku 2022: Vďaka kombinácii faktorov, vrátane sledovania kontaktov, prísnej kontroly hraníc a vysokej miery očkovania, si Taiwan dokázal udržať relatívne nízky počet prípadov a úmrtí na Covid-19 v roku 2022. V druhej polovici roka však variant Omicron spôsobil významný nárast prípadov. Taiwanská vláda reagovala implementáciou niekoľkých opatrení, vrátane zvýšenia počtu ľahko dostupných testovacích súprav, sledovania kontaktov, vrátane povinného skenovania QR kódov a merania teploty pri vstupe do budov po celej krajine a povinnej 10 dňovej karantény pre všetkých prichádzajúcich do krajiny. Zároveň boli lety z určitých vysoko rizikových krajín pozastavené. Ľudia boli povzbudzovaní pracovať z domu, študenti mali často výučbu cez internet. Po poklese vlny Omicron v druhej polovici 2022 vláda upustila od lockdownových opatrení a naopak začala uvoľňovať opatrenia. Vláda upustila od testovania a sledovania kontaktov. Avšak rúška zostali povinné vnútri aj vonku až do konca roka.

Dopady pandémie na ekonomiku: Najviac zasiahnutý bol turistický priemysel, keďže cestovné obmedzenia sťažovali ľuďom návštevu krajiny. Výrobný sektor tiež zaznamenal určité poklesy, pretože podniky boli často nútené dočasne zatvoriť výrobu kvôli výskytu vírusu. Celkový dosah pandémie na taiwanskú ekonomiku bol však pomerne mierny v porovnaní s ostatnými krajinami. Celkovo Taiwan zvládol pandémiu Covid-19 v roku 2022 dobre. Skorá a razantná reakcia vlády pomohla udržať počet prípadov a úmrtí nízky, a ekonomika sa vyhla veľkému poklesu.

b) Hlavné odvetvia hospodárstva

Informačný a telekomunikačný priemysel (ICT)

Taiwan je dobre známy výrobou PC a materských dosiek. Patrí tiež medzi popredných výrobcov čipov (integrated circuits – IC). Od roku 2008 pokrýval 67 % podiel na globálnom trhu IC a do dnešného dňa pokrýva polovicu trhu. Taktiež patrí medzi popredných výrobcov LCD displejov, optických diskov, operačných pamätí. Taiwanské spoločnosti väčšinou pracujú ako Original Design Manufacturing (ODM) alebo Original Equipment Manufacturing (OEM). Sú dobre známe pre ich rýchlu reakciu na meniace sa požiadavky trhu, ako aj neustálu optimalizáciu výrobných procesov.

Optoelektronika

Päť najväčších svetových výrobcov TFT-plochých obrazoviek je z Taiwanu. Displeje, LED diódy, spojovacie zariadenia, laserové a infračervené zariadenia, obrazové senzory, fotosenzory to všetko je nevyhnutné pre uspokojenie dopytu po mobilných telefónoch, reklamných billboardoch, automobiloch, zdravotníckych zariadeniach a televíznych prijímačoch. Ministerstvo hospodárstva (MOE) silne podporuje tento segment priemyslu najmä opatreniami na vývoj nových materiálov. MOE realizovalo trojročný plán 2007 – 2009 zameraný na "Zvýšenie umiestnenia plochých obrazoviek", čo pomohlo zúčastneným výrobcom zaviesť pilotné výrobné linky pre rôzne produkty. V roku 2009 bol zavedený štvorročný plán "Kompatibilita fotoelektrického materiálu na životné prostredie" zameraný na podporu energeticky úsporných zariadení s nízkou úrovňou toxických látok a s regeneračnými vlastnosťami optoelektronických materiálov a ich celkový dopad na životné prostredie. V roku 2010 vláda pokračovala v podpore a rozvoji nových optoelektronických materiálov, vrátane optických ochranných fólií, zadných krytov pre solárne batérie a ďalšie.

Strojárstvo a obrábacie stroje

Taiwan patrí medzi svetových top 5 výrobcov obrábacích strojov a strojov na výrobu plastových a gumových produktov. Sú charakterizované vysokou kvalitou a spoľahlivosťou s komplexnými dodávateľskými službami.

Biotechnológie

Taiwanská vláda vytvorila plán s cieľom rozvoja biotechnologického priemyslu. Od roku 2008 rastie export a import v tomto priemysle. Taiwan sa zameriava na biotechnológie ako na ďalší významný priemyselný sektor. Taiwanské firmy sa podieľajú na výrobe konvenčných liekov, ako aj na vývoji špičkových biologických liekov. Vďaka podpore vládnej politiky a regulácie bolo uvedených 124 biotechnologických podnikov v celkovej trhovej hodnote približne 271 miliárd taiwanských dolárov, medzi taiwanské biotechnologické firmy patria Taimed, Medigen, TaiGen, TopoGenomics, TTY Biopharma a mnoho ďalších.

Taiwan má niekoľko komparatívnych výhod, ktoré mu pomáhajú pri rozvoji biotechnológií a farmaceutického priemyslu, vrátane ľudských zdrojov, výskumného a vývojového potenciálu, dostatok finančných zdrojov a flexibilné zavádzanie novinek do výroby. Rozsiahle výskumné skúsenosti v uvedených oblastiach získal Taiwan vďaka svojmu úsiliu o zlepšenie poľnohospodárskej výroby a štúdiu liečiv čínskej tradičnej medicíny. Na Taiwane pôsobí 414 farmaceutických firiem, 480 výrobcov lekárskeho zariadení a 240 biotechnologických firiem. Posledné menované firmy sa zaoberajú prevažne génovým inžinierstvom, liekmi, diagnostikou, poľnohospodárskymi a environmentálnymi technológiami, biočipmi a bioinformatikou. Taiwan má tiež svetové prvenstvo v produkcii riasy chlorella.

Obnoviteľné zdroje energie a zelená energetika

Hoci Taiwan zaostáva pri vytváraní trhu s OZE, v posledných rokoch došlo k zlepšeniu pri tvorbe politík. Napriek tomu je 4. najväčším vývozcom fotovoltaických modulov na svete. Implementácia Renewable Energy Act z roku 2009, ktorým sa vláda zaviazala podporiť alternatívne zdroje (vodná, veterná, geotermálna a solárna energia) pokračuje pomalým tempom. Podporiť tento krok sa na Taiwane rozhodlo aj viacero medzinárodne uznávaných spoločností, ktoré prijali zelenú politiku ako svoju víziu udržateľnosti pri výstavbe nových budov v súlade s americkým štandardom LEED. Okrem výstavby sa chcú zamerať na OZE, vodné a odpadové hospodárstvo, ktoré im zároveň poskytnú ďalšie obchodné príležitosti.

Petrochemický priemysel sa skladá z päťdesiatich spracovateľov ropy a producentov petrochemických výrobkov. Petrochemický priemysel sa podieľa na taiwanskom spracovateľskom priemysle približne 1/3. Zisky z petrochemickej výroby sa ročne pohybujú okolo 35 mld. USD (bez textilného priemyslu a výroby plastických hmôt), z čoho je okolo 60 % určených pre domácu spotrebu. Najväčším konglomerátom v sektore výroby plastových výrobkov na Taiwane je Formosa Plastics Group (FPG) – dosahuje ročnú spracovateľskú kapacitu 21 mil. ton ropy a 1,7 mil. ton etylénu. FPG sa radí do prvej desiatky výrobcov etylénu na svete. Druhým najväčším petrochemickým konglomerátom je štátna Chinese Petroleum Corporation (CPC). Ako najväčší domáci dodávateľ benzínu a motorovej nafty má asi 70 % podiel na trhu.

Automobilový priemysel je prevažne orientovaný na domáci trh, nie na export. Taiwan taktiež produkuje a exportuje automobilové a motocyklové diely, ktorých hlavným odbytiskom sú USA, Čína a Japonsko. Napriek tomu, že automobilový priemysel je malý (v porovnaní s inými ázijskými krajinami), intenzívne rastie a využíva rôzne nové technológie. Na Taiwane je registrovaných 22 mil. vozidiel (8,1 mil. áut a 13,8 mil. motocyklov) čo znamená, že takmer každý dospelý obyvateľ Taiwanu vlastní jedno vozidlo. Jedným z trendov, ktorými sa taiwanský automobilový priemysel zaoberá, a do ktorého sú úzko zapojené spoločnosti z elektrotechnického priemyslu, hlavne ich výskumné a vývojárske centrá, sú elektrické vozidlá (motocykle, áutá, autobusy a pracovné vozidlá). Stále častejšie vznikajú spoločné podniky medzi automobilovými a ITC výrobcami. Rovnako sa oba segmenty podieľajú na tvorbe politiky v oblasti elektrických vozidiel. Miestna výroba bicyklov si zachovala konkurenčné postavenie prechodom do segmentu drahších a kvalitnejších modelov. Taiwan je tak najväčším dodávateľom luxusných bicyklov do USA.

Poľnohospodárstvo sa na taiwanskom HDP podieľa iba cca. 1,8 % a zamestnáva 5 % práceschopného obyvateľstva. K hlavným pestovaným plodinám patrí ryža, cukrová trstina a sladké zemiaky; z ovocia najmä mango, citrusové plody, banány a ananás. Taiwan dováža

poľnohospodárske výrobky najmä z USA (v roku 2019 bol dovoz z USA v objeme 3,6 mld. USD), Brazílie, Austrálie, Thajska a N. Zélandu.

Infraštruktúra

V súčasnosti je na Taiwane približne 42 tis. km diaľnic a rýchlostných ciest, ktoré sa delia podľa svojej dôležitosti a kvality na národné, krajské, okresné, miestne a špeciálne.

Taiwan má vybudovanú aj rozsiahlu sieť železníc. Celková dĺžka taiwanských železníc je 2025 km (rok 20179 s 349 železničnými stanicami). Všetky trate sú elektrifikované s výnimkou niektorých úsekov na východnom pobreží. Vysokorýchlostný vlak, tzv. Taiwan High Speed Rail (THSR), ktorý vedie z Taipei na severe do stanice Zuoying v Kaohsiungu na juhu ostrova v dĺžke 345 km bol uvedený do prevádzky 3. marca 2007. Celkom má 10 staníc v mestách Taipei, Taoyuan, Hsinchu, Miaoli, Taichung, Changhua, Yunlin, Chiayi, Tainan a Kaohsiung-Zuoying.

Taiwan má 7 medzinárodných obchodných prístavov: Keelung, Kaohsiung, Hualien, Taichung, Suao, Anping a Taipei. Prístavy hrajú kľúčovú úlohu v ekonomike a vedia spolu prijať 14,05 mil. TEU ročne, čo predstavuje približne 705,75 mil. ton tovaru. Prístavy v roku 2019 odbavili celkom 671 tis. cestujúcich.

Medzinárodné letiská sú Songshan/Taipei (TSA), Taoyuan (TPE) a Kaohsiung (KHH).

Cestovný ruch bol dlhé roky závislý od turistov z pevninskej Číny. ČĽR v roku 2019 zamedzila individuálnemu príchodu čínskych turistov a povolila turistické zájazdy na Taiwan len cez cestovné agentúry. Taiwanská vláda sa v dôsledku poklesu počtu čínskych turistov zamerala na kampane v krajinách južnej a juhovýchodnej Ázie. Taiwan mal svoje zastúpenie v roku 2019 na výstavách cestovného ruchu v Japonsku a v Južnej Kórei, čo napomohlo aj k nárastu turistov z daných krajín.² V roku 2019 navštívil Taiwan rekordne vysoký počet 11,86 mil. osôb. Celkový počet návštevníkov v roku 2022 na Taiwane predstavoval 2,65 mil. osôb, čo predstavuje výrazné zlepšenie v porovnaní s rokom 2021, kedy to bolo len 140,4 tis. návštevníkov.

c) Členstvo v medzinárodných organizáciách a účasť v integračných procesoch

Taiwan má nadviazané diplomatické vzťahy s 13 štátmi sveta, spomedzi ktorých je jediný európsky (Vatikán), čo zásadným spôsobom sťažuje jeho zapojenie do integračných procesov a medzinárodných organizácií. Taiwan nie je členom OSN, z ktorej bol v roku 1971 vylúčený a nahradený ČĽR. Týmto novým podmienkam musel Taiwan prispôbiť svoju zahraničnú, a tým aj zahranično-hospodársku politiku.

Od roku 2002 je Taiwan pod názvom „Samostatné colné územie Taiwanu, Penghu, Kinmenu a Matsu“ členom Svetovej obchodnej organizácie (WTO) a od roku 2009 aj členom „Government Procurement Agreement“ (GPA). Od roku 1981 je členom Medzinárodného olympijského výboru ako Čínsky Taipei. V svetovej zdravotníckej organizácii má štatút pozorovateľa, aj keď na ostatnom zasadnutí WHA (v máji 2017) mu bola na podnet ČĽR odopretá účasť. Taiwan je tiež členom Ázijsko-pacifickej hospodárskej spolupráce (APEC), Ázijskej rozvojovej banky (ADB), Rady pre tichomorskú hospodársku spoluprácu (PECC). O členstvo v iných medzinárodných organizáciách, predovšetkým v rámci systému OSN (ICAO, UNFCCC a pod.), sa Taiwan neustále uchádza.

Taiwan podpísal dohody o voľnom obchode s Novým Zélandom a Singapurom a udržiava voľný obchod s Panamou, Guatemalou, Nikaraguou, Salvadorom a Hondurasom. Taiwan aktívne pracuje na pričlenení k Regional Comprehensive Economic Partnership (RCEP) a má záujem o uzatvorenie investičnej a obchodnej dohody s EÚ (BIA).

Jedným z nástrojov regionálnej integrácie je Rámcová dohoda o ekonomickej spolupráci (ECFA) podpísaná s ČĽR v roku 2010. Ide o tzv. preferenčnú obchodnú dohodu s cieľom znížiť čínsko-taiwanské tarify a investičné prekážky pre viacero sektorov v obchode s tovarom

² Zdroj: <https://admin.taiwan.net.tw/Handlers/FileHandler.ashx?fid=8397fd9a-6d10-42f9-a7419817921a95c9&type=4&no=1>

a službami. V r. 2013 Taiwan a ČLR podpísali ďalšiu dohodu o vzájomnej podpore obchodu v oblasti služieb (Cross-Strait Service Trade Agreement), ktorá zatiaľ nenadobudla platnosť.

Taiwan od septembra 2016 uplatňuje politiku „New Southbound Policy“, ktorou chce diverzifikovať svoju obchodnú a politickú závislosť na USA, Japonsku, EÚ a ČLR. V jej rámci sa dôraznejšie sústreďuje na spoluprácu s krajinami ASEAN, juhovýchodnej Ázie, Novým Zélandom a s Austráliou.

WTO – GPA

WTO veľmi pozitívne hodnotí proces liberalizácie obchodu a investícií ako i väčšiu integráciu Taiwanu v rámci globálnej ekonomiky. Zverejnilo to vo svojej hodnotiacej správe „2015 Trade Policy Review of Chinese Taipei“. WTO uvítalo reformy smerujúce k uľahčeniu zahraničného obchodu a colných bariér, zlepšeniu ochrany duševného vlastníctva a autorských práv. Taktiež poznamenalo, že taiwanská ekonomika silne závislá na zahraničnom dopyte s ohľadom na strednodobé riziká premenlivého dopytu sa snaží rozširovať vývozný trh a uľahčovať prílev zahraničných investícií a prekonávať túto závislosť. Vyzdvihlo tak uvedenie niektorých služieb (najmä v oblasti ICT) ako kľúčové pre rozvoj a diverzifikáciu ekonomiky.

Vzťahy EÚ s Taiwanom (BIA-Bilateral Investment agreement)

Dvojstranná investičná dohoda s Taiwanom by išla nad rámec ochrany investícií a prijala by komplexný prístup na trh, ako aj pravidlá na zlepšenie celkového regulačného rámca. V súčasnosti nie je známy dátum jej možného uzatvorenia. V roku 2022 vznikala tlak na uzavretie BIA, najmä zo strany Taiwanu, no zatiaľ nedošlo k významnému pokroku v tejto oblasti. EÚ je pre Taiwan piatym najväčším trhom a obchod medzi EÚ a Taiwanom dosiahol v roku 2021 úroveň 85,8 miliárd USD. EÚ parlament podporuje možné rokovania o dohode o hospodárskej spolupráci medzi EÚ a Taiwanom a nabáda k užšej dvojstrannej spolupráci v oblasti obchodu, výskumu, kultúry, vzdelávania a ochrany životného prostredia.

II. PODPORA OBCHODU A PODNIKANIA

a) Podnikateľská legislatíva

Existuje celá rada inštitúcií a organizácií vo vzťahu k zahraničnému obchodu podieľajúcich sa nielen na vytváraní legislatívy, ale hlavne na výkone a riadení obchodu a podnikania na Taiwane. Medzi najdôležitejšie patria:

[Ministry of Economic Affairs](#) – **Ministerstvo hospodárstva** má na starosti formulovanie a vykonávanie hospodárskej politiky. Jeho operačný priestor zahŕňa obchod, rozvoj priemyslu, vodných zdrojov, investícií, energetiky, ťažobného priemyslu, správu podnikov vo vlastníctve štátu, obchodné záležitosti, malé a stredné podniky, otázky ochrany duševného vlastníctva, ako aj normalizáciu a metrológiu. Vo vzťahu k zahraničnému obchodu sú v rámci rezortnej a medzirezortnej pôsobnosti zriadené ďalšie orgány.

[Office of Trade Negotiations](#) – **Úrad pre obchodné rokovania** má dvojité poslanie:

- reprezentovať Taiwan v medzinárodných obchodných rokovaniach,
- koordinovať postup orgánov v reakcii na zmeny v prostredí medzinárodného obchodu.

[International Trade Commission](#) – **Komisia pre zahraničný obchod** bola zriadená pre otázky súvisiace so zahraničným obchodom ako medzirezortný koordinačný orgán v roku 1994 s cieľom pomáhať domácemu priemyslu v prípade poškodenia národných ekonomických záujmov v dôsledku nárastu dovozu. ITC je zodpovedná za zavedenie ochranných importných opatrení napr. v prípade zistenia dumpingu alebo pri iných dôvodoch nadmerného dovozu poškodzujúceho domáci priemysel. Komisia má pôsobnosť predovšetkým v nasledujúcich prípadoch:

- pri rozhodovaní, či bol domáci priemysel poškodený,

- pri posudzovaní, či majú byť zavedené ochranné opatrenia,
- pri posudzovaní, či ukončiť, upraviť alebo rozšíriť opatrenia obmedzujúce dovoz.

[Taiwan External Trade Development Council](#) (TAITRA) - **Rada pre rozvoj zahraničného obchodu** bola založená v roku 1970 na pomoc exportujúcim podnikom a podporu zahraničného obchodu. TAITRA je popredná nezisková organizácia na podporu obchodu na Taiwane, ktorá koordinuje svoju činnosť s ostatnými vládnymi agentúrami, ako aj priemyselnými komorami. Vo svojej činnosti vykonáva TAITRA aktivity v rámci funkčnej podpory exportu, predovšetkým poskytuje informačné, analytické, konzultačné, propagačné a sprostredkovateľské služby domácim podnikom, ako aj zahraničným partnerom. TAITRA je o. i. správcou portálu www.taiwantrade.com.tw, ktorý slúži na vyhľadávanie obchodných partnerov a párovanie dopytov a ponúk.

[Bureau of Foreign Trade](#) (BOTF) – **Úrad pre zahraničný obchod** má za úlohu predovšetkým:

- vypracovanie a vykonávanie obchodných politík a právnych predpisov,
- účasť na činnosti medzinárodných obchodných organizácií a posilnenie bilaterálnych obchodných vzťahov,
- vedenie a koordináciu obchodných rokovaní, konzultácií a riešenie sporov,
- vyjednávanie a uzatváranie dohôd o voľnom obchode,
- správa importného a exportného režimu a poskytovanie poradenských služieb podnikom,
- podpora zahraničného obchodu a rozvoj zahraničných trhov,
- vytvorenie prostredia priaznivého pre rozvoj zahraničného obchodu budovaním výstavných priestorov,
- dohľad a koordináciu kancelárií MOEA v zahraničí.

[Taiwan Intellectual Property Office](#) – **Úrad priemyselného vlastníctva** je zodpovedný za správu patentov, ochranných známok a autorských práv. Patentový a známkový systém na Taiwane bol revidovaný a je v súlade s medzinárodnými štandardmi.

[Bureau of Standards, Metrology and Inspection](#) – **Úrad pre technickú normalizáciu, metrológiu a inšpekciu** zodpovedný za tieto oblasti v súlade s medzinárodnou praxou.

[Financial Supervisory Commission](#) – **Komisia pre finančný dohľad** zodpovedá za vývoj, dohľad a reguláciu na finančných trhoch a pri finančných službách.

Ďalšie dôležité orgány podieľajúce sa na systéme riadenia zahraničného obchodu sú:

- [Ministry of Finance](#) – ministerstvo financií, hlavný legislatívny orgán pre financie, dane a clá;
- [Taiwan Customs Administration](#) – ústredná colná správa;
- [Ministry of Economic Affairs – Investment Commission](#) – prílev zahraničných investícií;
- [Fair Trade Commission](#) – politika hospodárskej súťaže;
- [Ministry of Health and Welfare](#) – ministerstvo zdravotníctva – o. i. vydáva licencie a kontroluje potraviny a farmaceutické výrobky;
- [Environmental Protection Administration](#) – riadi 7 oddelení: komplexné plánovanie, ochrana ovzdušia a hluku, ochrana kvality vody, nakladanie s odpadmi, hygiena životného prostredia a nakladanie s toxickými látkami. Hodnotenie riadenia a riešenie sporov, monitorovanie životného prostredia a správy informácií.
- [Ministry of Labor](#) – rozvoj ľudských zdrojov, politika kvality a odbornosti zamestnancov, zlepšovanie kvality života zamestnancov.

Štandardy a technické normy

Polnohospodárske, priemyselné a nerastné komodity musia byť v súlade s požiadavkami inšpekcie Úradu pre technickú normalizáciu, metrológiu a inšpekciu (BSMI).

Inšpekcia zahŕňa schémy a to:

- Inšpekcia jednotlivých šarží
- registrácia certifikátov výrobkov
- monitorovacia inšpekcia
- vyhlásenie o zhode

BSMI tiež kontroluje dovážané poľnohospodárske, rybárske a potravinárske výrobky. 1853 poľnohospodárskych produktov a produkty rybolovu podliehajú inšpekcii. Inšpekcie sú

vykonávané úradom zaoberajúcim sa inšpekciami živočíšnych a rastlinných produktov predtým ako sa dostanú na trh – [Bureau of Animal and Plant Health Inspection and Quarantine](#) (BAPHIQ). Ďalšie podrobnosti o príslušnom nariadení poskytuje ministerstvo zdravotníctva TW.

Založenie spoločnosti

Na Taiwane je možné založiť firemnú kanceláriu, pobočku, zastúpenie alebo spoločný podnik. Fúzie a akvizície sú tiež možnosťou, ale musia byť obojstranne spravodlivé a spĺňať niekoľko protimonopolných pravidiel. Zahraniční investori musia najprv získať povolenie od investičnej komisie Ministerstva hospodárstva ([Ministry of Economic Affairs – Investment Commission](#)) na založenie spoločnosti na Taiwane. Akonáhle bolo povolenie získané, zahraničný investor si môže s výnimkou určitých priemyselných odvetví založiť:

- obchodnú spoločnosť
- obchodnú spoločnosť s ručením na vlastníkov o spoločnosť s ručením obmedzeným
- akciovú spoločnosť

Odporúčaný postup pri zakladaní spoločnosti nájdete na [Invest in Taiwan](#).

b) Programy podpory zahraničného obchodu, technickej a finančnej pomoci, projekty regionálnej spolupráce

National Development Council si stanovil **štvorročný rozvojový plán (2021 – 2024)**, ktorý má tri hlavné oblasti: inovácie, zamestnanosť a spravodlivé odmeňovanie. Taiwan má byť kľúčovou pozíciou v globálnych dodávateľských reťazcoch prostredníctvom kultivácie talentov, podnecovania investícií, zmierňovania predpisov a pomoci miestnym podnikom vybudovať značky s globálnym dosahom. Plán sa bude sústreďovať hlavne na informačné a digitálne technológie; kyberochranu; biotechnologické a medicínske technológie; národnú obranu; zelenú a obnoviteľnú energiu; a strategické skladové odvetvia. Nástrojmi sú investičné stimuly do oblastí inovácií (inovatívne sektory, digitálna ekonomika, dizajn mikročipov, kreatívny priemysel) a do oblastí infraštruktúry (železnice, vodohospodárstvo, zelená energia, rozvoj miest) a implementácia štrukturálnych reforiem ako regulácie (finančný sektor, digitálna ekonomika), reformy na trhu práce, zlepšenie národného plánovania, kapitálová a daňová reforma. Taktiež predstavila témy, ktoré budú prioritne rozvíjať najbližšie obdobie:

- Asian Silicon Development Valley (startups, IoT)
- Smart Machinery Industry (smart machinery, R&D)
- Green Energy Industry (úspora energie, výroba energie, uskladnenie, nové zdroje a pod.)
- Biotech a farmaceutický priemysel (vytvorenie centra pre biotechnológie v Ázii)
- Obranný priemysel (aerospace, výroba plavidiel a bezpečnosť informácií)
- Nové poľnohospodárstvo (udržateľné poľnohospodárstvo)
- Cyklická ekonomika (transformácia miest)
- Digitalizácia krajiny (online spoločnosť, inovatívna ekonomika, digitalizácia národa)
- Dizajn čipov a priemysel polovodičov (inovácie v oblasti elektrotechnického priemyslu)

c) Verejné obstarávanie

Výbor pre vládne obstarávanie Svetovej obchodnej organizácie (WTO) 9. decembra 2008 prijal Taiwan ku **Government Procurement Agreement (GPA)**. Legislatívny proces prijatia zákona o verejnom obstarávaní bol ukončený 8. júna 2009. Platnosť nadobudol 15. júla 2009 a **členstvo Taiwanu v GPA bolo prijaté generálnym riaditeľom WTO**.

Viac informácií o verejnom obstarávaní na Taiwane nájdete na:
<http://web.pcc.gov.tw/tps/pss/tender.do?method=goNews>

d) Zmluvná základňa

- Dohoda o vedecko-technickej spolupráci a výskume, podpísaná medzi SAV a taiwanskou Komisiou pre vedu v roku 1996, doplnená o dodatky v 5/2009 a 9/2010;
- Memorandum o porozumení (MoU) o spolupráci v colnej oblasti medzi Generálnym colným riaditeľstvom Čínskej republiky a Colným riaditeľstvom SR podpísané v roku 1998;
- Dohoda o spolupráci medzi SOPK a Čínskou národnou asociáciou priemyslu a obchodu 1.10.1998 – vytvorila rámec pre zriadenie Spoločnej hospodárskej rady; a Dohoda o spolupráci v leteckých službách podpísaná v 7/2007;
- Memorandum o spolupráci v elektrotechnickom priemysle podpísané medzi Zväzom elektrotechnického priemyslu SR (ZEP) a taiwanským Zväzom výrobcov v elektrotechnickom a elektronickom priemysle (TEEMA) v 10/2008;
- MoU k spolupráci STU s Národnou taiwanskou vedecko- technologickou univerzitou v Taipei, Národnou tchajpejskou technologickou univerzitou a Národnou univerzitou Sun Yat-Sena v meste Kaohsiung, 2/2009;
- Dohoda o vedeckej spolupráci medzi SAV a NSC o programe výmeny vedeckých pracovníkov pracujúcich na spoločnom projekte (PPP), 6.9.2010;
- MoU o spolupráci národných asociácií malých a stredných podnikateľov, marec 2011 a vyhlásenie o spolupráci Slovensko-taiwanskej skupiny priateľstva a Vedecko-technického parku v Hsinchu, 3/2011;
- Dohoda o zabránení dvojitého zdanenia a daňových únikov v oblasti príjmov, 12.8.2011;
- Dohoda o spolupráci v oblasti e-Government, účinná od 28.2.2012;
- MoU medzi Diplomatickou akadémiou MZV SR a Inštitútom zahraničnej služby pri MZV Čínskej republiky (Taiwan) podpísané 14.2.2012 v Taipei a 29.3.2012 v Bratislave;
- MoU medzi SEKÚ Taipei a Reprezentačným úradom Taipei v Bratislave o programe pracovných dovolení podpísané 10. 4. 2014 v Bratislave a následne 15. 4. 2014 v Taipei;
- Dohoda medzi Slovenským ekonomickým a kultúrnym úradom v Taipei a Reprezentačným úradom Taipei v Bratislave o spolupráci v oblasti vedy a výskumu, podpísaná 1.4.2015 v Taipei a následne v Bratislave.
- Memorandum o spolupráci medzi Technickou univerzitou v Košiciach a Chung Hua University podpísané 10.11.2018.
- Dohoda o spolupráci medzi Čiernohronskou historickou železnicou a Úradom Lesníctva Taiwanu zameranú na oblasť historických železníc a propagácie turizmu v Pohroní a oblasti Alishan na Taiwane podpísaná 5.12.2018.
- Memorandum medzi Žilinskou univerzitou (UNIZA) a Inštitútom pre informačný priemysel na Taiwane o spolupráci v kybernetickej bezpečnosti podpísané 27.3.2019.
- Memorandum medzi Slovenským ekonomickým a kultúrnym úradom v Taipei a Taipejskou reprezentačnou kanceláriou v Bratislave o ekonomickej spolupráci podpísané 1. apríla 2019. o Memorandum o spolupráci medzi Univerzitou Komenského a Soochow University podpísané v 7/2019.
- List o zámere medzi Slovenským ekonomickým a kultúrnym úradom v Taipei a Úradom Lesníctva TW v oblasti propagácie ochrany prírody a publikačnej činnosti v tejto oblasti v 5/2020.
- Dojednanie medzi SEKÚ Taipei a Taipejským reprezentačným úradom v Bratislave o justičnej spolupráci v trestných veciach, podpísané 3.8.2021 v Taipei
- MoU o spolupráci v oblasti vesmíru medzi Taiwanskou asociáciou rozvoja vesmírneho priemyslu a firmami 3IPK a Decent, 22.10.2021 v Bratislave
- MoU o elektrických vozidlách medzi Taiwanskou asociáciou elektrických a elektronických výrobcov a Asociáciou pre elektromobilitu, 22.10.2021 v Bratislave
- MoU o spolupráci v oblasti turizmu medzi Asociáciou návštevníkov a Slovenskou asociáciou cestovných kancelárií a cestovných agentúr, 22.10.2021 v Bratislave

- MoU o digitalizácii malých a stredných podnikov medzi Inštitútom pre informačný priemysel a Národnými projektami SBA, 22.10.2021 v Bratislave
- MoU o spolupráci v oblasti vedeckých parkov, medzi Slovensko-taiwanskou obchodnou komorou a vedeckým parkom v Hsinchu, 22.10.2021 v Bratislave
- MoU o spolupráci v oblasti Smart Cities medzi Smart Cities Klubom a Smart Cities (CIECA), 22.10.2021 v Bratislave
- MoU o spolupráci v oblasti Smart Cities medzi Taipejskou počítačovou asociáciou a Asociáciou Smart Cities, 22.10.2021 v Bratislave.
- MoU medzi Slovenskou akadémiou vied a Academia Sinica o spolupráci v oblasti vedy a techniky; 12/2021 Taiwan
- MoU medzi Slovenským hospodárskym a kultúrnym úradom v Taipei a Zastupiteľstvom Taipei, Bratislava o spolupráci v oblasti cestovného ruchu; (12/2021 Taiwan)
- MoU medzi Technickou univerzitou v Košiciach a vedeckým parkom Hsinchu; (12/2021 Taiwan)
- MoU medzi Radou pre rozvoj zahraničného obchodu Taiwanu (TAITRA) a Slovenskou agentúrou pre rozvoj investícií a obchodu (SARIO) o spolupráci na podporu obchodu; (12/2021 Taiwan)
- MoU o International Branch Campus Office medzi Technickou univerzitou v Košiciach a Národnou technickou univerzitou Taipei; (12/2021 Taiwan)
- MoU medzi Odborom priemyselných technológií MOEA a Slovenskou inovačnou a energetickou agentúrou (SIEA) o spolupráci vo výskume a vývoji v oblasti inovačných technológií; (12/2021 Taiwan)
- MoU medzi Národnou organizáciou na podporu vesmíru (NSPO) a Slovenským vesmírnym úradom; (12/2021 Taiwan)
- MoU medzi Slovenskou technickou univerzitou v Bratislave a Národnou univerzitou Cheng Kung. (12/2021 Taiwan)
- Memorandum o spolupráci medzi Smart Cities Klub, Čínskou asociáciou pre medzinárodnú ekonomickú spoluprácu Taiwan a Mestom Dubnica nad Váhom (12/2021 Taiwan)

Taiwan a Slovensko podpísali v decembri 2022 v Bratislave ďalšie 3 MoU v ktorých sa zaviazali podporiť bilaterálny obchod, výmeny medzi startupmi a spoluprácu pri výchove talentov pre polovodičový sektor.

III. INVESTÍCIE, ENERGETIKA, VEDA A VÝSKUM

a) Priame zahraničné investície:

Taiwanská vláda má dlhodobo ako jednu z priorit **zvyšovanie konkurencieschopnosti ekonomiky**. Popri kontinuálnej podpore vzdelávania, vedy, výskumu a inovácií sa snaží aj o prilákanie zahraničných investorov, predovšetkým v technologických odvetviach. **Investičné stimuly** sú ponúkané predovšetkým v podobe daňovo odpočítateľných výdavkov na výskum a vývoj, na vzdelávanie zamestnancov, resp. na zavádzanie nových technológií a technologických postupov do praxe.

Spoločnosti založené na Taiwane môžu požiadať o **daňový dobropis až do objemu 30 % prostriedkov vynaložených na výskum a vývoj**, ktoré možno následne odpisovať počas obdobia 5 rokov od realizácie výdavkov. Uznateľné výdavky sa musia týkať vývoja nových produktov alebo technológií, prípadne inovácií existujúcich, resp. ich zavádzania do výroby. Pokiaľ ide o uznateľné výdavky na vzdelávanie zamestnancov, tieto sa musia týkať vzdelávania a školení priamo spojených s ich pracovnou činnosťou. Podpora zavádzania nových technológií, resp. technologických postupov a zariadení spočíva v **možnosti odpočítať z daňovej povinnosti (počas 5 rokov od inštalácie do výroby) 20-50 % prostriedkov investovaných do automatizácie výroby, recyklácie odpadu, technológií zameraných na kontrolu znečisťovania životného prostredia, využívanie alternatívnych zdrojov energie,**

uchovávanie, resp. šetrenie energie, čistenie odpadových vôd, technológií zameraných na znižovanie emisií a energetickú efektívnosť, ďalej na technológie zvyšujúce schopnosť firmy v digitalizácii širokého spektra činností a pod.

Bližšie informácie o podporných programoch pre prílev PZI poskytuje Ministerstvo hospodárstva Taiwanu (MOEA) a [Invest Taiwan Service Center](#).

Napriek tomu, že Taiwan otvoril väčšinu oblastí ekonomiky zahraničným investíciám, existujú určité **odvetvia, ktoré sú pre zahraničných investorov, vrátane etnických Číňanov uzatvorené**. K zakázaným odvetviam patria tie, ktoré sú spojené s národnou bezpečnosťou, verejným poriadkom alebo verejným zdravím, alebo odvetvia zakázané zákonom tj. **poľnohospodárstvo a jeho výroba, rybolov a lov, poštové služby, rozhlasové a televízne vysielanie**. Odvetvia s obmedzeným prístupom sú tie, v ktorých investície zo strany ČĽR podliehajú schváleniu úradmi tj. energetika a obchod s cennými papiermi (portfóliové investície). Investičná komisia zverejňuje svoj aktuálny zoznam odvetví s obmedzeným prístupom na stránke [MOEAIC](#).

Ako jeden z nosných argumentov pre prílev PZI popri technologickej a infraštruktúrnej vyspelosti krajiny je **vysoká miera prepojenosti s ČĽR**. Taiwan je najväčším investorom v ČĽR, pričom jeho investície zahŕňajú aj technologické oblasti. Taiwanské technologické firmy sa angažujú v Číne formou ODM (Original Design Manufacturing) alebo OEM (Original Equipment Manufacturing) produkcie (prípadne formou produkcie pod vlastnou značkou, ak bola etablovaná na svetovom trhu, ako je to v prípade spoločností Asus, Acer a pod.), pričom využívajú kombináciu vlastného technologického know-how, znalosti miestneho prostredia a ceny pracovnej sily. Podobný mechanizmus partnerstva ponúkajú i zahraničným investorom.

b) Energetická politika krajiny

Taiwan Power Company (TPC) je hlavným dodávateľom elektrickej energie na Taiwane. TPC modernizuje svoje existujúce zariadenia a buduje **nové tepelné elektrárne na fosílné palivá**. Dokončenie štvrtej jadrovej elektrárne je pozastavené kvôli odporu verejnosti z obavy o bezpečnosť po jadrovej havárii vo Fukušime.

Vládna strana DPP si stanovila veľmi ambiciózný cieľ (ale odborníkmi a kritikmi odsudzované ako nereálne a nepragmatické) **zastaviť výrobu jadrovej energie v roku 2025** a zároveň ju nahradíť obnoviteľnými zdrojmi elektrickej energie (najmä veterná a solárna energia) čo znamenalo aj liberalizáciu trhu s energiami. Taiwanskej vláda napriek svojmu záväzku postupne ustupovať od atómovej energie sa v apríli 2018 rozhodla reštartovať nukleárny blok druhej jadrovej elektrárne a to z dôvodu obavy nedostatku el. energie, ktorá nastala minulý rok v lete. Taktiež vláda rozhodla o vybudovaní novej uhoľnej elektrárne napriek protestom miestnych vlád a NGO. Taiwanský energetický mix je navrhnutý tak, aby boli vyrovnané náklady na výrobu, a aby boli udržateľné a rešpektovali ochranu životného prostredia.³

Taiwan sa momentálne musí spoliehať na **dovoz väčšiny svojich energetických zdrojov**. Postupne prechádza na **Renewable Energy Act z roku 2009**, ktorou vláda podporuje alternatívne zdroje energie, ako sú vodná, veterná, geotermálna a solárna energia. Avšak, **tradičné zdroje energie**, ako je uhlie, skvapalnený zemný plyn a jadrová energia stále dominujú, čo **predstavuje viac ako 3/4**. V súčasnej dobe Taiwan dováža uhlie predovšetkým z Austrálie a Indonézie. Zemný plyn z veľkej časti z Blízkeho východu a krajín juhovýchodnej Ázie.

c) Veda, výskum a vývoj, inovácie

Najvýznamnejším aktívom, ktorý má Taiwan k dispozícii sú nepochybne **ľudské zdroje a vysokokvalifikovaná pracovná sila**. Táto personálna kapacita je výsledkom dlhoročnej podpory vzdelávania, vedy, výskumu a vývoja, ktorá sa stala nielen súčasťou taiwanskej hospodárskej politiky, ale i prirodzeným parametrom taiwanskej spoločnosti ako takej. Model

³ Zdroj: <https://www.moeaboe.gov.tw/wesnq/Views/B01/wFrmB0102.aspx>

podpory vedy, výskumu a inovácií uplatňovaný na Taiwane prináša výsledky v podobe vysokej konkurenčnej schopnosti taiwanských spoločností a dlhodobej vysokej exportnej schopnosti miestneho priemyslu. Domáce **výdavky na výskum a vývoj v súčasnosti dosahujú približne 3 % HDP** a veľkú časť do toho investujú aj súkromné firmy (okolo 70 %). Vláda intenzívne podporuje vytváranie klastrov medzi priemyslom, výskumnými centrami a univerzitami. Taiwan má vybudovaný systém komercializácie inovačných výsledkov výskumu a vývoja, ktorý je dostupný i pre malé a stredné podniky. Základnú infraštruktúru poskytujú vedecko-priemyselné parky.

Ministerstvo pre vedu a technológie (MOST) je jedným z hlavných inštitúcií, ktorá sa zaoberá základným výskumom a podporuje tak akademický výskum a ďalšie výskumné inštitúcie. Rovnako má na starosti medzinárodnú spoluprácu a vzdelávanie v oblasti výskumu.

Inštitút pre výskum priemyselných technológií (Industrial Technology Research Institute – ITRI) bol založený v roku 1973 ako nezisková organizácia financovaná vládou na podporu vedy a výskumu. Zámerom bolo vytvoriť synergiu medzi univerzitami a taiwanskými priemyselnými spoločnosťami, aby podporili novo rozvíjajúce sa priemyselné odvetvia. ITRI zohrával dôležitú úlohu pri transformácii ekonomiky Taiwanu na jednu z vedúcich krajín v high-tech priemysle. Vznikli a sídlia tu mnohé známe high-tech spoločnosti, ako napríklad popredné firmy vyrábajúce polovodiče TSMC a UMC. Hlavné úsilie sa sústredilo na oblasti **ICT, elektroniku a optoelektroniku, vývoj materiálov, chemický priemysel, nanotechnológie, lekárske zariadenia a biomedicínu, mechanické systémy, zelenú energetiku a životné prostredie**.

Potom, ako sa ekonomika transformovala z priemyslu s vysokým podielom ľudskej práce na kapitálovo a technologicky náročných priemysel (high-tech) Taiwan nadalej posilňuje svoje vedúce postavenie v inovačných odvetviach. Za posledných 30 rokov vznikli **tri veľké vedecko-priemyselné parky (science park) a viac než 80 priemyselných parkov** sa vyvinulo do technologicky náročných priemyselných odvetví. Taiwan patrí medzi lídrov v inovatívnych odvetviach. **Vďaka vynikajúcej infraštruktúre, daňovým zvýhodneniam a spoločne riadených výskumných inštitúcií sú k dispozícii prvotriedne podmienky pre podnikanie.** Taiwan sa špecializuje aj na nákladovo konkurencieschopné produkty a preto je to atraktívne mesto na umiestnenie R&D a získanie konkurenčnej výhody. V roku 2007 boli prepojené vysokorýchlostnou železnicou (Rail High-Speed) dve najväčšie mestá Taipei a Kaohsiung s hlavnými zastávkami v Hsinchu, Taichung, Chiayi a Tainan. To ponúklo výborné dopravné spojenie medzi hlavnými vedecko-priemyselnými parkmi a prispelo k vyššej intenzite medzi dodávateľmi.

Hsinchu Science-based Industrial Park (HSIP)

HSIP bol prvým parkom svojho druhu založeným v roku 1980. Od roku 2021 v ňom podniká 554 high-tech spoločností zameraných predovšetkým na výrobu polovodičov, počítačov, telekomunikačných zariadení, letecký priemysel, presné stroje a optoelektronický priemysel. Park zahŕňa šesť rôznych miest na rozlohe takmer 1400 ha. V roku 2021 park vykázal celkové tržby vo výške viac ako 54,61 mld. USD.

Central Taiwan Science Park (CTSP)

CTSP bol otvorený pre podnikanie v blízkosti mesta Taichung v roku 2005. CTSP prilákal investície od firiem v odvetví optoelektroniky, presného strojárstva, biotechnológie, integrovaných obvodov a počítačov.

V roku 2021 CTSP uzavrelo spoluprácu s viac ako 151 miestnymi a zahraničnými high-tech spoločnosťami a príjem v roku 2021 predstavoval 35,6 miliardy eur.

Southern Taiwan Science Park (STSP)

STSP bol založený v roku 2000 a zahŕňa Tainan Science Park a Kaohsiung Science Park o celkovej rozlohe 1608 ha. V roku 2021 v ňom pôsobilo 221 spoločností, najviac v segmente optoelektronických zariadení, v segmente presných strojov a v biotechnologickom priemysle. Ostatné spoločnosti pôsobia v oblasti integrovaných obvodov, ITC. STSP zaznamenal v roku 2021 tržby v objeme 37,66 mld. USD.

IV. ZAHRANIČNÝ OBCHOD KRAJINY

a) Dovozný a vývozný režim, obchodná prax

Zahraničný obchod bol motorom rýchleho rastu Taiwanu počas posledných 50-tich rokov. Taiwanská ekonomika je výrazne orientovaná na export a je citlivá na výkyvy vo svetovej ekonomike. Celková hodnota obchodu vzrástla viac ako päťkrát v 60. rokoch, takmer desaťnásobne v 70. rokoch, zdvojnásobila v 80. rokoch a opäť 90. rokoch, pričom naďalej vykazuje rast i za posledných desať rokov. **Zloženie exportu sa zmenilo z prevažne poľnohospodárskych komodít na priemyselný tovar, ktorý v súčasnosti tvorí 98 %.** Elektronický sektor je najdôležitejší priemyselný exportný sektor. Predstavuje približne 17 % HDP a väčšinou sa zameriava na výrobu hardwaru. Ďalšími vývoznými produktmi sú základné kovy, plasty a gumené výrobky, optické a fotografické prístroje a chemikálie. Taiwan dováža predovšetkým nerastné suroviny a základné kovy, elektronické výrobky, chemikálie, strojné zariadenia. Hlavnými obchodnými partnermi sú Čína, Hong Kong, USA, Japonsko, krajiny ASEAN a EÚ.

Proexportná orientácia zahraničnoobchodnej politiky bola dlhé obdobie sprevádzaná ochranou vnútorného trhu, ktorá v istej miere pretrváva v podobe špecifických podmienok a požiadaviek na jednotlivé komoditné skupiny aj po vstupe do WTO.

Taiwan v súčasnosti prevádzkuje **kontrolu a obmedzenia na dovoz viacerých priemyselných a poľnohospodárskych výrobkov.** Dovoz asi 46 produktov (0,43 % z celkového dovozu) je kontrolovaný, a dovoz ďalších približne 753 výrobkov (6,96 % z celkového dovozu) je podmienený, napr. priložením určitej dokumentácie. Tovary, na ktoré sa vzťahujú vyššie uvedené obmedzenia, patria o. i. do nasledovných skupín (pri prvom dovoze akéhokoľvek tovaru však odporúčame konzultovať príslušný orgán štátnej správy ohľadom možných reštrikcií a podmienok uvedenia na trh, ako sú napr. informácie na etikete a pod.):

a) Kontrolovaný dovoz:

- toxické chemikálie,
- nebezpečný odpad,
- liečivá,
- zábavná pyrotechnika.

b) Dovoz obmedzený poverením:

- papier na bankovky.

c) Podmienený dovoz:

- oceľové produkty (povolenie vydáva [BOFI](#)),
- HCFC – hydro-chloro-fluoro-uhľovodíky (povolenie vyd. [Industrial Development Bureau](#) MOEA)
- výbušniny na priemyselné účely (povolenie vydáva [MOEA](#)),
vojenské vozidlá, zbrane a strelivo (povolenie vydáva [Ministry of National Defense](#)).

Pri dovoze tovaru sú požadované štandardné dokumenty v zahraničnom obchode, ktoré sú bežne vyžadované colnými úradmi vo svete. Pre účely stanovenia hodnoty tovaru, na základe ktorej sa stanoví dovozná clo, je potrebné priložiť faktúru. K faktúre sa ďalej priložujú nákladný list (podľa druhu prepravy), ktorý obsahuje údaje o tovare, odosielateľovi, adresátovi zároveň predstavuje cenný papier určujúci majiteľa tovaru. V prípade predloženia nákladných listov, ktoré nie sú cennými papiermi, je v prípade potreby nutné doložiť doklad o platbe, kúpnu zmluvu a pod. V závislosti na dohodnutej dodacej parite sa priložujú doklady o poistení dodávky. Popri clevom sa pri dovoze do krajiny platí Business Tax (5 % z hodnoty po preclení) a poplatok na rozvoj zahraničného obchodu (Trade Development Service Charge vo výške 0,0415 % z colnej hodnoty tovaru). Colné sadzby pre tovar zo Slovenska sa uplatňujú v kategórii zmluvných sadzieb, keďže obe krajiny sú členmi WTO.

Dane

Daň z príjmov právnických osôb od roku 2020 je stanovená na **20 %** celkového ročného zdaniteľného príjmu (nad 120 000 TWD).

Daň z podnikania sa rozdeľuje na 1.) daň z pridanej hodnoty (DPH) a 2.) daň bez pridanej hodnoty tzv. Gross Business Receipts Tax (GBRT). **DPH** sa vzťahuje na väčšinu nefinančných spoločností v **paušálnej výške 5 %**. Systém **GBRT** sa vzťahuje na finančné inštitúcie, malé a stredné podniky a niektoré reštaurácie. Vypočíta sa na základe ich hrubých obchodných výnosov a ceny v rozmedzí od **0,1 % do 25 %**. U dani z príjmov fyzických osôb podliehajú niektoré položky príjmov taiwanských subjektov zrážkovej dani. To je od 5 % do 20 % a líšia sa pre rezidentných a nerezidentných jednotlivcov.

Ďalšie daňové predpisy zahŕňajú nasledovné položky:

- Komoditná daň (Commodity Tax),
- Daň z tabaku a vína (Tobacco and Wine Tax),
- Daň z luxusného tovaru (Luxury Tax),
- Pozemková daň (Land Value Tax),
- Stavebná daň (Building Tax),
- Daň z nehnuteľností a darov (Estate and Gift Tax),
- Daň z poľnohospodárskej pôdy (Agriculture Land Tax),
- Daň z ťažobných pozemkov (Mining Lot Tax),
- Daň za zmenu vlastníckeho práva k nehnuteľnosti (Deed Tax),
- Daň zo zábavy (Amusement Tax),
- Kolkovné (Stamp Tax),
- Daň z transakcií s cennými papiermi (Securities Transaction Tax),
- Daň z registrácie vozidiel (Vehicle License Tax).

S účinnosťou od 1. januára 2018 daň z príjmu právnických osôb na Taiwane je 20 %. V prípade subjektov hľadajúcich s nižším ziskom ako 500 000 TWD v zdaniteľných príjmoch je však sadzba dane z príjmu právnických osôb v roku 2018 18 %, 19 % v roku 2019 a 20 % v roku 2020, ak zdaniteľný príjem presahuje 120 000 TWD. Všetky miestne spoločnosti, ako aj zahraničné spoločnosti s obchodným zastúpením na Taiwane, by si mali vypočítať základnú daň z príjmu, ak získajú určité príjmy, ktoré sú oslobodené od dane. Základný príjem spoločnosti je suma vypočítaná podľa vzorcov stanovených vládou s odpočítaním 500 000 TWD. Sazdba základnej dane príjmu je 12 %. Ak je základná výška dane z príjmu vyššia ako pravidelná suma dane z príjmu právnických osôb, daňoví poplatníci musia platiť daň z príjmu na základe bežnej sumy dane z príjmu právnických osôb plus rozdiel medzi čiastkou základnej dane príjmu a bežnou sumou dane z príjmu právnických osôb. Na druhej strane, ak je pravidelná suma dane z príjmu právnických osôb vyššia ako výška základnej dane z príjmu, nevyžaduje sa žiadny dodatočný krok.⁴

Clá

Taiwanská colná správa reguluje všetky dovážané tovary. **Sadzby** spadajú do 2 kategórií:

- všeobecná tarifa
- osobitná sadzba uplatňovaná na tovar dovezený z územia, ktoré ponúkajú vzájomný prístup na Taiwan

Viac informácií o podmienkach dovozu na trhy mimo EÚ nájdete na webstránke Európskej únie [Market Access Database](#).

Antidumpingové opatrenia

V súvislosti s obchádzaním colných predpisov EÚ (konkrétne antidumpingových opatrení uvalených na čínske výrobky) dochádza k zvýšenej kontrole dovozu spojovacích materiálov a

⁴ Zdroj: <https://taxsummaries.pwc.com/taiwan/corporate/taxes-on-corporate-income>

solárnych panelov z Taiwanu. V roku 2015 bolo zaznamenaných viacero prípadov dovozu čínskeho tovaru vydávajúceho sa za tovar vyrobený na Taiwane, formou reexportu.

Odporúčanie s cieľom predísť antidumpingovým opatreniam:

- požiadať taiwanského obchodného partnera o **certifikát pôvodu tovaru** s dostatočným predstihom, aby nebol doručovaný spoločne s tovarom a mohol byť odovzdaný colným úradom,
- dohodnúť si vhodnou formou **zaistenie colného dlhu**, ktorým môžete nahradiť povinnosť zaplatiť colný poplatok v hotovosti (napr. formou vystavenia záručnej listiny treťou osobou na území EÚ – banka, prepravca a podobne), prípadne zabezpečiť poistenie za colný dlh, - zvýšiť opatrnosť pri nákupe tovarov. Nie je výnimkou, že taiwanské obchodné spoločnosti ponúkajú tovar vyrobený v Číne bez toho, aby klienta o tom upozornili.

b) Základná štatistika zahraničného obchodu

Zahraničný obchod je z dôvodu exportnej orientácie ekonomiky najvýznamnejším faktorom hospodárskeho rastu. Ekonomika Taiwanu je orientovaná na export. Vývozy predstavujú približne 70 % celkového HDP a jeho zloženie sa zmenilo z prevažne poľnohospodárskych komodít na priemyselný tovar (teraz 98 %) počas posledných 40 rokov.

Vývoz tovarov z Taiwanu v roku 2021 dosiahol 446,4 mld. USD, Táto suma odráža nárast 29,4 % v porovnaní s rokom 2020. Vysoké vývozné čísla sa hlavne prejavili v silnejšom taiwanskom dolári. Stroje a mechanické zariadenia, elektronické súčiastky zostali najväčšie vyvážané výrobky s hodnotou 276,3 miliardy USD čo predstavuje (61,9 % z celkového exportu). Podiel na vývoze v roku 2021 z Taiwanu podľa štátov: Čína 28,2 %, Hong-Kong 14,1 %, USA 14,7 %, Japonsko 6,5 %, Singapur 5,7 %. V prípade dovozu tovaru v 2021 dosiahol USD 381.5 miliardy dolárov. Čo sa týka podielu krajín na dovoze: Čína 21,6 %, USA 10,3 %, Japonsko 14,7 %, Južná Kórea 8,0 % a Austrália 3,9 %.

Zahraničný obchod Taiwanu

Taiwan je jedným z globálnych lídrov v oblasti informačných a komunikačných technológií (IKT) a jeho hlavné exportné produkty sú elektronika, optoelektronika, plasty, chemikálie a strojárstvo. IKT sektor očakáva rast, a to predovšetkým vďaka silnej angažovanosti Taiwanu v polovodičoch a LED-priemysle. Taiwan tiež zvyšuje svoje aktivity v oblasti biotechnológie a zdravotníctva a vytvoril si dobré meno v oblasti obrábacích strojov a náradí. Najvýznamnejším obchodným partnerom Taiwanu je podľa objemu obchodu Čína. Očakáva sa, že sa obchod bude naďalej prehľbovať, okrem iného aj kvôli ďalšiemu zníženiu ciel (ECFA) a kurzovým clearingovým dohodám.

Napriek tomu že sa Taiwan snaží z ekonomického hľadiska znížiť závislosť taiwanského exportu na ČĽR, stále predstavuje 40 %, čo môže byť z dlhodobého hľadiska riskantná stratégia (pozn. Vietnam si nastavil limit max. 20 % exportu do jednej krajiny z dôvodu zamedzenia exportnej závislosti). Práve ČĽR je svetovým centrom dodávateľských sietí najmä sektor ICT. Politika „New Southbound Policy“ má za cieľ aj diverzifikovať PZI Taiwanu ostatných krajín juhovýchodnej Ázie avšak v praxi ide o veľmi nákladné investície (budovanie infraštruktúry, nedostatok kvalifikovanej pracovnej sily a ďalšie) a v súčasnosti málo pravdepodobné. Podľa dostupných štatistík iba 0,88 % PZI Taiwanu idú do EÚ čo je však skresľujúce vzhľadom na to, že väčšina taiwanských investícií prúdi zo zahraničných pobočiek. Japonsko zostalo druhou najväčšou exportnou krajinou.

Obchod medzi TW a EÚ dosiahol v roku 2022 objem 84,3 mld. EUR čo je nárast o 31,7 % oproti minulému roku. Taiwanský export do krajín EÚ v roku 2022 dosiahol 49,2 mld. EUR čo predstavuje medziročný nárast o 38,2 %. TW dovoz z krajín EÚ sa zvýšil o 23,6 % a dosiahol úroveň 35,1 mld. EUR. Obchodná EÚ dosiahla voči TW deficit 14,1 mld. EUR. Najčastejšími dovoznými artiklami TW z EÚ boli stroje a zariadenia, elektrické stroje a vybavenie, automobily, lietadlá, optické,

medicínske náradia. Poľnohospodárske produkty tvorili len 5 % celkového importu na TW čo v prípade odstránenia bariér by mohlo byť oveľa viac.

EÚ, štvrtý najväčší dovozný a vývozný partner Taiwanu v roku 2022, predstavovala 9,2 % podiel na objeme dovozu a 9,8 % podiel na objeme vývozu. EÚ má s Taiwanom veľmi úzke vzťahy s dodávateľským reťazcom polovodičov. 27 % taiwanských dovážaných polovodičových zariadení pochádzalo z EÚ. Taiwan má obrovský dopyt po „zarovnávačoch skenovania pre polovodičové doštičky“ z NL. V roku 2022 kúpila 134 skenovacích zarovnávačov od NL (ASML) v celkovej hodnote 7,44 miliardy USD, čo predstavuje 18,4 % vývozu EÚ do Taiwanu. Okrem polovodičov medzi hlavné produkty vyvážané EÚ na Taiwan patrili lieky, stroje, osobné autá, lietadlá a veterné generátory, ktoré predstavujú približne polovicu celkového vývozu EÚ do Taiwanu. EÚ je najväčším zdrojom priamych zahraničných investícií na Taiwane v roku 2022. S prudkým rozvojom veternej energie na mori investovala DK na Taiwane 3,58 miliardy USD, čo predstavuje 26,9 % celkových prichádzajúcich PZI. NL a DE sú 2. a 3. ČŠ EÚ, ktoré najviac investovali na Taiwane. Celkové investície EÚ predstavovali 36,3 % prichádzajúcich priamych zahraničných investícií do Taiwanu. Kľúčovými investormi z EÚ sú dánsky Ørsted Wind Power TW Holding A/S, holandská NP Hai Long Holdings B.V., dánska CI II Changfang K/S a holandská Jera Formosa 2 B.V. Okrem iných investícií nemecká droga Developerská spoločnosť Merck Group sa zaviazala investovať 600 miliónov USD na Taiwane v priebehu nasledujúcich piatich až siedmich rokov, zatiaľ čo holandská pivná spoločnosť Heineken NV dosiahla v júni dohodu o získaní pivovaru v okrese Pingtung.

V roku 2021 bol Taiwan 12. obchodným partnerom EÚ. Krajiny EÚ (ako celok) sú po Číne, ASEAN, USA a Japonsku piatym najväčším obchodným partnerom Taiwanu. Vývozy polotovarov, strojov a dopravných zariadení na Taiwan potvrdzujú pozíciu EÚ ako dôležitého priemyselného dodávateľa pre taiwanský priemysel. EÚ bola v posledných rokoch na Taiwane hlavným zdrojom priamych zahraničných investícií. Na druhej strane taiwanské investície v EÚ predstavujú iba asi 2 % celosvetových taiwanských priamych zahraničných investícií.⁵

EÚ má obchodný deficit s Taiwanom. Je to najmä kvôli deficitu vývozu tovaru EÚ, ktorý nie je kompenzovaný vývozným prebytkom služieb. Vzhľadom na to, že EÚ je najväčším vývozcom poľnohospodárskych výrobkov na svete, je vývoz poľnohospodárstva EÚ na Taiwan veľmi nízky. Vývozcovia z EÚ vnímajú prístup na trh ako hlavnú prekážku na Taiwane.⁶

c) Tovarová štruktúra zahraničného obchodu v členení vývoz/dovoz

Vývoz

Vývoz tovarov z Taiwanu v roku 2022 dosiahol \$ 479,5 miliárd USD, Táto suma odráža nárast 7,4 % v porovnaní s rokom 2021. Najväčšími exportnými produktmi zostali stroje a strojné zariadenia, elektrické zariadenia a náhradné diely, zvukové nahrávače a reproduktory atď. s podielom 64,6 %. Druhým najväčším boli základné kovy a výrobky s podielom 7,7 %, nasledované výrobkami z plastov a gumy 5,4 %. Minerálne produkty vzrástli najviac a to o 62 % v roku 2022. Na druhom mieste v náraste o 15,8 % sa umiestnili živočíšne a rastlinné tuky a na treťom mieste v náraste o 14 % sa umiestnili vozidlá a dopravné prostriedky.

Dovoz

Dovoz tovarov dosiahol v roku 2022 hodnotu 428 mld. USD, čo predstavuje nárast v porovnaní s minulým obdobím o viac ako 12 %. Strojové a mechanické zariadenia, elektrické zariadenia a ich časti, zvukové záznamníky a reproduktory atď. predstavovali 44,9 % z celkového dovozu v roku 2022, po ktorom nasledovali minerálne výrobky (19,7 %) a chemické výrobky (8,4 %). Zbrane a strelivo mali najvyšší rast v porovnaní s minuloročným vývozom (nárast o 68,8 %). Minerálne produkty rástli o 46,9 % a na treťom mieste nasledovali živočíšne a rastlinné tuky a výrobky z nich (nárast o 24,9 %).

⁵ <https://ec.europa.eu/trade/policy/countries-and-regions/countries/taiwan>

⁶ <https://ec.europa.eu/trade/policy/countries-and-regions/countries/taiwan>

d) Teritoriálna štruktúra zahraničného obchodu vývoz/dovoz

Vývoz

Čína (vrátane Hongkongu) zostala najväčším vývozným partnerom Taiwanu a dosiahla 38,8 % z celkového objemu odoslaných zásielok Taiwanu, nasledujúc ASEAN 16,8 %, USA 15,7 %, EÚ 8,1 % a Japonsko 7 %. Vývoz do krajín V4 predstavoval v roku 2022 niečo málo cez 0,6 % celkového vývozu Taiwanu.

Dovoz

Poradie v roku 2022 bolo nasledovné: Čína (vrátane Hongkongu) 19,6 %, Japonsko 12,8 %, ASEAN 12,6 %, Spojené štáty 10,6 %, EÚ 10 % a V4 0,39 %.

e) Vývoj zahraničného obchodu SR a TW za posledných päť rokov (vývoz/dovoz)

Taiwan patrí medzi **významných zahranično-obchodných partnerov Slovenska**. Dlhodobovo vzájomnom obchode vykazuje SR prebytok dovozu z Taiwanu nad slovenským vývozom, čím sa však vzájomná obchodná spolupráca nevymyká z rámca charakteru vzťahov, ktoré má SR, resp. i celá EÚ s krajinami juhovýchodnej Ázie. Chronický deficit vyplýva z parametrov globálnej delby práce a spotrebiteľských preferencií.

Tabuľka 2: Základná štatistika zahraničného obchodu SR – TW

(v mil. EUR)	2018	2019	2020	2021	2022
Vývoz	38,3	29,4	33,4	71,3	97,8
Dovoz	454,5	407,7	352,5	475,5	700,4
Obrat	492,8	437,1	385,9	546,8	798,2
Saldo	-416,2	-378,3	-319,1	-404,2	-602,6

(zdroj: Štatistický úrad SR)

Vývoz zo SR tvoria stroje, mechanické nástroje a elektronické zariadenia, autá a dopravné prostriedky, optické, fotografické kinematografické nástroje a plastové výrobky. Hlavné vývozné položky sa skladajú z nasledovných položiek: Strojové a technické zariadenia, elektrické zariadenia a ich časti, Zariadenia na záznam a reprodukciu zvuku, prístroje na záznam a reprodukciu televízneho obrazu/zvuku a ich časti a príslušenstvo, Plasty a výrobky z nich, Kaučuk a výrobky z neho, vozidlá, lietadlá, plavidlá a súvisiace dopravné zariadenia.

Dovoz do SR – medzi hlavné dovozné položky z Taiwanu na slovenský trh patria: strojové a technické zariadenia; Elektrické zariadenia; Ich časti; zariadenia na záznam a reprodukciu zvuku, prístroje na záznam a reprodukciu televízneho obrazu a zvuku a ich časti a príslušenstvo. Plasty a výrobky z nich; Kaučuk a výrobky z neho, optické a fotografické prístroje a kovové výrobky. Vozidlá, lietadlá, plavidlá a súvisiace dopravné zariadenia. Najznámejšie taiwanské značky dovážajúce na Slovensko sú napr. HTC, Asus, Acer, D-link, AU-Optronics, Giant, Merida.

V aktuálnom vývoji vzrástol dovoz ropných plynov a ostatných plyných uhľovodíkov o 1 250,2 mil. EUR, ropných olejov a olejov získaných z bitúmenových nerastov, surových o 606,9 mil. EUR, častí a súčastí vysielačích prístrojov na rozhlasové alebo televízne vysielenie, rádiodlačných a rádionsondážnych prístrojov, rozhlasových prijímačov, monitorov a projektorov o 550 mil. EUR, železných rúd a koncentrátov, vrátane pražených pyritov o 496,2 mil. EUR, elektrických akumulátorov, vrátane ich separátorov o 357,4 mil. EUR, strojov na automatické spracovanie údajov a ich jednotiek o 324,4 drôtov a káblov o 322,7 mil. EUR a ropných olejov a olejov získaných z bitúmenových nerastov, iných ako surových o 314,7 mil. EUR.⁷

⁷ <https://www.mhsr.sk/uploads/files/Sy9CX1iM.pdf>

Investície

Taiwan je po Južnej Kórei druhým najväčším mimoeurópskym investorom na Slovensku. Taiwanské investície na Slovensku sú v celkovej hodnote takmer viac než 0,5 mld. EUR a vytvorili približne 3 000 pracovných miest. Väčšinou ide o výskumne/vývojovo náročné odvetvia s vysokou mierou pridanej hodnoty ako je firma **Foxconn** v Nitre, ktorá prevzala existujúci výrobný a distribučný závod Sony. Ďalšie technologické investície zahŕňajú **Delta Electronics** v Dubnici, **AU OPTRONICS** v Trenčíne a **ESON** (vlastníkom je Foxconn) v Partizánskom.

V apríli 2019 bolo podpísané Memorandum o ekonomickej spolupráci medzi SR a TW. Cieľom Memoranda je začatie plnohodnotného hospodárskeho dialógu, vytvorenie pravidelného konzultačného mechanizmu o témach, ktoré zaujímajú obe strany – rozvoj obchodu, investícií, high-end technológií, inovácií, e-governmentu a turizmu. V prvom polroku 2019 bola spečatená spolupráca v oblasti kybernetickej bezpečnosti medzi dvoma taiwanskými a slovenskými inštitúciami. V tejto oblasti môže dôjsť ešte k ďalším dohodám, pretože ide o potenciálnu oblasť.

Taiwan a Slovensko podpísali v decembri 2022 v Bratislave 3 memorandá o porozumení (MoU), v ktorých sa zaviazali podporiť bilaterálny obchod, výmeny medzi startupmi a spoluprácu pri výchove talentov pre polovodičový sektor. Memorandum o porozumení podpísali Združenie importérov a exportérov z Taipei a Rada slovenských exportérov, Taiwan's Startup Terrace a Slovak Business Agency, Národná univerzita Sun Yat-sen a Slovenská technická univerzita v Bratislave. Podpísanie MoU bolo súčasťou druhého zasadnutia taiwansko-slovenskej komisie pre hospodársku spoluprácu za účasti taiwanskej delegácie vedenej námestníkom ministra zahraničných vecí Tsai Ming-yen.

V. MARKETINGOVÁ STRATÉGIA

a) Obchodné zvyklosti v teritóriu

Obchodné kontakty je potrebné budovať dlhodobo a konzistentne. **Bez osobnej prítomnosti v teritóriu je prakticky nemožné dospieť ku kontraktu.** Pri osobných stretnutiach je veľmi dôležitá dochvilnosť. Pred umiestnením tovaru na trh sa treba oboznámiť s miestnymi špecifickými požiadavkami na balenie a označenie tovaru (osobitne v prípade potravinových výrobkov), prípadne platnými normami, ktoré sa v niektorých prípadoch odlišujú od európskych. Je nevyhnutné **označiť tovar v miestnom jazyku – klasickej mandarínskej čínštine** – neodporúča sa využiť označenia vytvorené pre trh ČLR v zjednodušenej čínštine. Európsky tovar je vnímaný pozitívne, **miestny trh má však vysoké kvalitatívne nároky.** V prípade vybraných produktov možno miestny trh označiť ako trh vo vývoji, keď je potrebné investovať čas i prostriedky do kultivácie spotrebiteľských návykov (napr. víno, syry a pod.).

Väčšina nových dovozcov vstupujúcich na taiwanský trh začínajú tým, že si nájdu **miestneho partnera, buď agenta, distribútora alebo obchodného zástupcu.** Agenti sú najčastejšie volená forma spolupráce používaná zahraničnými firmami, aby mali prvý záchytný bod na

Taiwane. Majú väčšiu možnosť poskytovať informácie o lokálnom trhu, technické záležitosti s dovozom a predajom a nemajú jazykovú bariéru. **Licencie a franchising** sú tiež stále viac populárne.

Drvivá väčšina taiwanských firiem sú malé a stredné podniky. Sú veľmi aktívni v oblasti obchodu a výroby a ponúkajú veľký priestor pre potenciálnych obchodných partnerov.

b) Vyhodnotenie odbytových možností SR

Z pohľadu objemu vyvážaného tovaru na Taiwan možno konštatovať, že **potenciál miestneho trhu nie je zďaleka využitý** a analýza existujúceho dovozu zo SR by poskytla len veľmi skreslený pohľad na potenciál, ktorý taiwanský trh predstavuje, osobitne vzhľadom na ďalšiu možnú expanziu v regióne juhovýchodnej Ázie. Najviac dovážanými komoditami na Taiwan sú: stroje

a zariadenia, ropa a ďalšie minerálne produkty a chemikálie. Slovensko vyváža na Taiwan predovšetkým autá a dopravné prostriedky, náhradné diely pre automobily, kovové výrobky, diódy, tranzistory a iné polovodičové zariadenia, vzduchotechniku, ložiská, elektrické transformátory, obuv, atď.

Vzhľadom na postavenie Taiwanu vo svetovej ekonomike ako technologickej mocnosti a naznačené parametre podnikateľského a investičného prostredia je možné identifikovať **priestor pre odbyt slovenských tovarov a služieb** – popri vyššie uvedených oblastiach existujúcej spolupráce – v nasledujúcich oblastiach:

- informačné a komunikačné technológie, spolupráca pri vývoji softvérových riešení,
- mikroelektronika a optoelektronika,
- biotechnológie a farmaceutika,
- nanotechnológie,
- energetika s dôrazom na obnoviteľné zdroje energie a energetickú efektívnosť,
- recyklácia a spracovanie odpadu, čistenie odpadových vôd,
- vzduchotechnika,
- potravinárske a poľnohospodárske technológie,
- potravinárske produkty (víno, likéry, mliečne a mäsové výrobky)
- dopravné systémy a riešenia,
- aktívny cestovný ruch.

c) Marketingová stratégia pri vývoze do teritória

Distribučné kanály sú na Taiwane v rukách miestnych spoločností, preto je odporúčaným postupom pri prieniku na trh **hľadanie miestneho partnera**, ktorý by pomohol prekonať kultúrne a iné bariéry, vyplývajúce zo špecifik lokálneho trhu.

Prítomnosť na trhu je možné budovať bez kapitálovej účasti prostredníctvom **sprostredkovateľských metód formou nepriameho exportu, resp. prostredníctvom licenčného predaja** v tovarových skupinách, kde to je možné.

Prvotnú **prezentáciu je vhodné zvoliť na jednom z veľtrhov**, resp. výstav organizovaných v krajine. Zoznam nájdete na stránke [Taipei Trade Show](#). Využívať možnosti B2B podujatí, ktoré taiwanská strana každoročne organizuje ako napríklad [Sourcing Taiwan](#).

Prienik na taiwanský trh je nevyhnutné **podporiť výraznou marketingovou kampaňou**, keďže spotrebiteľom chýba identifikačná a diferenciacná schopnosť voči slovenským produktom a sú zároveň zahltení reklamou. Partnerstvo s miestnymi distribučnými sieťami môže byť veľkým prínosom z tohto pohľadu. Pri rozhodnutí realizovať marketingovú komunikačnú kampaň samostatne sa odporúča využiť služby miestnej reklamnej agentúry.

Obvyklou dodacou podmienkou je vyriešenie nákladov na poistenie a prepravu **CIF (Cost Insurance and Freight)** vo zvolenom prístave na Taiwane (pre sever ostrova Keelung, pre juh Kaohsiung). Obvyklou platobnou metódou je potvrdený neodvolateľný dokumentárny akreditív. V prípade dôvery medzi partnermi je možné akceptovať aj dokumentárne inkaso. Neodporúča sa pristupovať na platbu zmenkou s dlhou dobou splatnosti.

d) Praktické informácie pre exportéra a importéra

Výhody pre slovenské firmy vyvážajúce na Taiwan:

- liberalizácia bankovníctva, poisťovníctva a cenných papierov
- offshore centrum pre čínsky jüan (CNY) (čínsky výraz pre oficiálnu menu je renminbi / RMB)
- vysoká hladina spotrebiteľských príjmov
- vymožitelnosť práva s komplexnou ochranou práv duševného vlastníctva (IPR)

Ďalšie podporné faktory taiwanského trhu:

- vysoká úroveň slobody podnikania (15. miesto podľa rebríčka Svetovej banky 'Ease of Doing Business 2023')
- nízka korupcia (29. miesto podľa corruption perceptions index Transparency International)

- najväčší svetový výrobca počítačových komponentov a polovodičov
- logistický uzol pre ázijsko-tichomorský región
- moderná infraštruktúra
- kvalifikovaná pracovná sila, dostatok kapitálu, vynikajúce schopnosti v oblasti inovácií, viac RMB vkladov než kdekolvek inde okrem Hongkongu

Občania SR môžu využívať pri cestovaní do teritória výhody **90-dňového bezvízového styku**. Bližšie informácie poskytuje stránka [Bureau for Consular Affairs](#).

Taiwan sa nachádza v zóne UTC +8, tzn. oproti SR je časový posun 7 hodín v zimnom čase SEČ a 6 hodín v letnom čase SEČ.

Slovenskí podnikatelia môžu pri cestách na Taiwan využívať služby **priameho leteckého spojenia** z letiska Schwechat pri Viedni, ktoré zabezpečujú taiwanské letecké spoločnosti *China Airlines* a *EVA Air*. Letecké spojenie z **Bratislavy** zabezpečuje spoločnosť *Fly Dubai* a *Emirates Airlines* s prestupom v Dubaji. Letecké spojenie z **Košíc** zabezpečuje *Turkish Airlines*.

Pri cestách po Taiwane je možné využívať sieť verejnej dopravy, osobitne pri cestách do ekonomických centier krajiny (Kaohsiung, Taichung, Hsinchu) je najvhodnejším prostriedkom rýchlovlak THSR. Doprava taxislužbou je cenovo veľmi dostupná, rovnako ako požičovne áut. Ubytovacie kapacity sú na vysokej úrovni, na Taiwane pôsobia medzinárodné i miestne hotelové siete. Odporúča sa bývať v hoteloch vyššej kategórie, ktoré sú cenovo dostupnejšie ako v Európe. Kreditné karty vydané na Slovensku zväčša fungujú bez problémov, ale len vo väčších hoteloch. Zdravotné zabezpečenie je na vysokej úrovni, v krajine fungujúca zdravotná služba disponuje zväčša aj personálom hovoriacim anglicky. Odporúča sa zabezpečiť si pred cestou štandardné zdravotné poistenie. Za ošetrenie sa uhrádzajú poplatky v hotovosti. Očkovanie nie je povinné žiadne, odporúča sa očkovanie proti žltáčke typu A a B, brušnému týfu, prípadne japonskej encefalitíde. Bližšie informácie poskytne špecializované zdravotnícke zariadenie.

Pohotovostné čísla:	Kontakt na zastúpenie SR na Taiwane:
Hasiči, záchranná služba 119 Polícia 110 Pomoc pre komunikáciu v anglickom jazyku 106 Hotline pre turistov 2717 3737	Slovenský ekonomický a kultúrny úrad Taipei Slovak Economic and Cultural Office in Taipei 333 Keelung Rd, Section 1, 110 Taipei, Republic of China(Taiwan) Tel.: +886 2 8780 3231 Fax: +886 2 2723 5096 Mobil: +886 912 204 427 (pohotovostný mobil) e-mail: seco.taipei@mzv.sk

Užitočné odkazy

Združenia a obchodné komory na Taiwane

- [Importers & Exporters Association of Taipei](#)
- [Chinese International Economic Cooperation Association](#)
- [Information Service Industry Association \(CISA\)](#)
- [Introduction of Precision Instrument Development Center](#)
- [Medical and Pharmaceutical Industry Technology and Development Center](#)
- [Metal Industries Research Development Center](#)
- [Photonics Industry & Technology Development Association](#)
- [Railway Technology](#)
- [Taipei Computer Association \(TCA\)](#)
- [Taiwan Agriculture Information Center](#)
- [Taiwan Aerospace Industry Association](#)
- [Taiwan Association of Logistics Management \(TALM\)](#)
- [Taiwan Association of Machinery Industry \(TAMI\)](#)

- [Taiwan Bicycle Exporters' Association \(TBEA\)](#)
- [Taiwan Casting Industry Association](#)
- [Taiwan Chamber of Commerce](#)
- [Taiwan Coffee Association](#)
- [Taiwan Confectionery, Biscuit and Floury Food Industry Association](#)
- [Taiwan Electrical And Electronic Manufacturers' Association \(TEEMA\)](#)
- [Taiwan Environmental Engineering Association \(TEEA\)](#)
- [Taiwan Gift & Houseware Exporters Association \(TGHEA\)](#)
- [Taiwan Hand Tool Manufacturers' Association](#)
- [Taiwan Instruments Commercial Association \(only in Chinese\)](#)
- [Taiwan Medical and Biotech Industry Association \(TMIA\)](#)
- [Taiwan Plastics Industry Association \(TPIA\)](#)
- [Taiwan Semiconductor Industry Association](#)
- [Taiwan Textile Federation \(TTF\)](#)
- [Taiwan Toy Manufacturers Association](#)
- [Taiwan Transportation Vehicle Manufacturers Association \(TTVMA\)](#)
- [Taiwan Sporting Goods Manufacturers Association](#)
- [Taiwan Steel Wire & Wire Rope Industries Association \(only in Chinese\)](#)
- [Taiwan Visitors Association](#)

Zahraničné obchodné komory

- [American Chamber of Commerce in Taipei](#)
- [Australia Commerce and Industry Office](#)
- [Austrian Commercial Office](#)
- [British Trade & Cultural Office](#)
- [Canadian Trade Office in Taipei](#)
- [Commercial Office of Peru in Taipei](#)
- [European Chamber of Commerce in Taipei](#)
- [Institut Français Mission économique](#)
- [Netherlands Trade & Investment Office](#)
- [Swedish Trade Council, Taipei](#)
- [Trade Office of Swiss Industries](#)
- [Thailand Tourism Division, Taipei Office](#)

Všeobecné a obchodné informácie

- [Start Business in Taiwan, Info Taiwan, Invest Taiwan](#)
- [PWC – Doing Business in Taiwan, Commerce Industrial Services Portal](#)
- [Business Express, Taiwan Trade, Taiwan Trade Shows](#)
- [Center for Disease Control](#)
- [Central Weather Bureau](#)
- [Chinese Products Promotion Center](#)
- [Council for Economic Planning and Development](#)
- [Directorate General of Customs](#)
- [GlobalListing, Industrial Development Bureau](#)
- [Industrial Technology Research Institute \(ITRI\)](#)
- [Institute for Information Industry \(in Chinese\)](#)
- [Kaohsiung Importers & Exporters Chamber of Commerce \(in Chinese\)](#)
- [Ministry of Economic Affairs , National Development Council](#)
- [National Science Council](#)
- [Taiwan External Trade Development Council \(TAITRA\)](#)
- [Taiwan Institute of Economic Research \(only in Chinese\)](#)
- [Taiwan Trade , Tourism Bureau](#)
- [TransWorld Trade Net, Directorate General of Budget, Accounting and Statistics](#)